

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/15/2020
Identifikačné číslo spisu:	8716209758
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8716209758.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne O. O., bývajúcej v X., Ú.-H. XXXX/X, zastúpenej advokátkou JUDr. Mgr. Martinou Tomasovou, so sídlom v Poprade, ul. Francisciho 3288, proti žalovanej T. Q., bývajúcej vo V. Q., A. F. XXX, zastúpenej opatrovníkom - starostom obce Veľký Slavkov, G. Š., V. Q., V. Q. XXX, zastúpený Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s.r.o., so sídlom v Poprade, Mnoheľova 830/15, o vydanie dedičstva s prísl., vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7 C 210/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. mája 2019 sp. zn. 10 Co 81/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. februára 2018 č. k. 7 C 210/2016-66 žalobu v bode I. zamietol, v bodoch II. a III. vylúčil na samostatné konanie, a o trovách konania rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že žalobkyňa žalobou z 3.11.2016, ktorá bola doručená súdu toho istého dňa sa domáhala voči žalovanej vydania rozsudku, ktorým by 1. súd uložil žalovanej povinnosť vydať žalobkyni dedičstvo po poručiťke F. A., rod. Q., nar. XX.X.XXXX a zomrelej XX.X.XXXX, naposledy bytom Ú.-H. XXXX/XX, XXX XX X., a to nehnuteľnosti - byt č. XX v podiele 1/1 k celku, nachádzajúci sa na 1. poschodí bytového domu súpisné číslo: XXXX, vchod č. XX, na Ulici Ú.-H. v X., postavený na parcele KN-C č. XXXX/XXX o výmere 1443 m² v kultúre zastavané plochy a nádvoria a spoluvlastnícky podiel k pozemku a na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 8/1000 - in k celku, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre okres, obec a k. ú. X. do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia; 2. uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 914,34 eur s 5 % zákonným úrokom z omeškania zo sumy 914,34 eur od 22.9.2016 do zaplatenia z titulu náhrady nákladov za pohreb alebohej F. A., rod. Q.. Okresný súd Poprad uznesením č. k. 7 C 210/2016-50 zo dňa 25.1.2018 pripustil zmeny žaloby o bod 3. navrhovaného petitu tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 842,67 eur s 5 % zákonným úrokom z omeškania zo sumy 827,08 eur od 22.9.2016 do zaplatenia z titulu úhrady

nákladov za nájom a poplatkov súvisiacich s užívaním bytu v lehote do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Žalobkyňa predložila súdu závet označený ako plnomocenstvo, v ktorom boli podľa súdu prvej inštancie formálne splnené podmienky, náležitosti alografného závetu. Neboli pochybnosti o tom, že poručiiteľka bola spôsobilá na právne úkony, ani o tom, že išlo o vyjadrenie jej poslednej vôle, v tomto záвете je uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, a to pred dvomi svedkami súčasne prítomnými, a to pred T. Č. a M. A.. Pokiaľ by žalobkyňa trvala na tomto záвете tak ako ho predložila spolu so žalobou na súde, súd prvej inštancie by musel konštatovať, že tento je neplatný vzhľadom na ustanovenie § 476f Obč. zákonníka. Bolo podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že neskôr, a to podaním zo dňa 12.5.2017, ktoré bolo doručené súdu toho istého dňa (č. l. 36-37 spisu) doručila žalobkyňa súdu ako listinný dôkaz závet - plnomocenstvo zo dňa 23.3.2015 s tvrdením, že ide o originál listinného dôkazu z dôvodu, že k žalobe pripojený tento dôkaz nie je originálom, kde na druhej strane tohto plnomocenstva sú uvedení ako svedkovia D.. X. Č. a ako prítomný pri vyhlásení poslednej vôle O., manžel žalobkyne. Pokiaľ by okresný súd hodnotil tento závet ako platný mohol by ho hodnotiť za situácie, žeby zobral do úvahy, že svedkami, ktorí spĺňajú podmienky svedkov v zmysle § 476f Obč. zákonníka je Č. T., podpísaná na prvej strane závetu a svedok D.. X. Č., podpísaný na druhej strane závetu, pretože títo svedkovia nie sú v príbuzenskom, ani obdobnom pomere so žalobkyňou. Súd prvej inštancie však dospel k záveru, že podpísanie svedkov na druhej strane závetu nie je možné akceptovať. Ako bolo zrejmé len prvá strana závetu je neplatná vzhľadom na to, že ako svedok je tam uvedená F. A., ktorá je matkou žalobkyne. Táto prvá strana je však podpísaná nebohou ako je tam uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný. Na druhej strane závetu, ktorý doložila žalobkyňa súdu dodatočne však už deň, mesiac a rok a podpis nebohej nie je uvedený, a preto súd prvej inštancie túto druhú stranu nemohol považovať za platnú. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie potom rozhodol tak, že žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. mája 2019 sp. zn. 10 Co 81/2018 potvrdil rozsudok v jeho napadnutej časti vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v bode I. zamietol a určil, že žalovaná má proti žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vzal pri rozhodnutí do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesom účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Bolo zrejmé, že platnosť závetu ako jednostranného prejavu vôle poručiiteľa zákon vyžaduje presne uvedené formálne náležitosti, a to okrem iného osobnú prítomnosť svedkov závetu pri vyhlásení poručiiteľa, čo u svedka D.. X. Č. ani podľa odvolacieho súdu dodržané nebolo. Uvedenému nasvedčuje okolnosť, že žalobkyňa pripojila k žalobnému návrhu závet, kde na jednej strane listiny je spísaný text závetu, podpis závetcu (poručiiteľa), podpis závetného dediča (žalobkyne) a svedkov T. Č., rod. B. a M. A., rod. X.. Zároveň na tejto strane je uvedené miesto a dátum spísania závetu (v Poprade 23. marca 2015). Rovnako spolu so žalobným návrhom predložila žalobkyňa čestné vyhlásenia seba, ako aj obidvoch vyššie uvedených svedkov so zhodným dátumom spísania závetu, z ktorých vyplýva, že tieto dosvedčujú, že boli osobne prítomné ako svedkovia pri vyslovení a spísaní poslednej vôle poručiiteľky a tiež, že boli svedkovia vôle poručiiteľky vydediť žalovanú ako dedičku uvedenej nehnuteľnosti, pričom rovnaké skutočnosti uviedla v čestnom vyhlásení aj žalobkyňa. Až následne, keď žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobnému návrhu s poukazom na ustanovenie § 476f Občianskeho zákonníka, keď v tejto súvislosti poukázala, že ako svedok vystupovala matka žalobkyne M. A., predložila následne žalobkyňa vyjadrenie, že citujúc „omylom zo strany žalobkyne bola predložená neúplná závet, resp. len ftk. jeho prednej strany“, pričom následne predložila ďalšiu fotokópiu závetu, kde predná strana je obsahovo zhodná s prednou stranou fotokópie závetu, ktorú predložila žalobkyňa spolu so žalobným návrhom a druhá (zadná strana) je opatrená rukou písaným textom „svedok, podpis, D.. X. Č., prítomný pri vyhlásení vôle: podpis“, pričom zrejme sa jedná aspoň podľa tvrdenia žalobkyne o podpis D.. P. O.. Táto okolnosť, a to, že žalobkyňa predložila závet, ktorý je opatrený podpisom svedka aj na druhej strane, až po tom, ako žalovaný namietol spôsobilosť M. A. ako osoby blízkej závetnej dedičke byť svedkom, ako aj skutočnosť, že čestné vyhlásenia spísali okrem tohto svedka všetky osoby prítomné pri spisovaní závetu spôsobuje nemožnosť akceptovať takýto podpis svedka na druhej strane listiny (závetu) naviac, keď nie je zrejmé či tento svedok bol prítomný pri vyhlásení vôle poručiiteľa. Podpis je ďalšou pojmovou náležitosťou písomnej formy prejavu; písomný právny úkon platí až od podpisu konajúcej

osoby. V tejto súvislosti, a to konkrétne s miestom podpisu svedka D.. X. Č. na druhej strane listiny závetu odvolací súd akcentoval, že právny význam malo nielen to, že niekto sa na listinu podpíše, ale aj to, kde na listine je podpis umiestnený. Podpisom sa písomný právny úkon završuje (podpisom sa listina o právnom úkone priestorovo uzatvára). Preto i podpis v zásade kryje len text listiny, ktorý sa nachádza nad podpisom, a teda podpis svedka D.. X. Č., ktorý bol na zadnej (prázdnej strane závetu) nemohol „kryť“ text závetu, ktorý sa nachádzal na jej prednej strane. Napokon odvolací súd dodal, že podpis svedka D.. Č. sa nachádza na druhej strane závetnej listiny a to aj napriek tomu, že na prvej strane je dostatok voľného priestoru na to, aby pokiaľ bol tento svedok osobne prítomný pri vyhlásení vôle poručiťky, aby jej písomne znenie signoval na prvej strane, na ktorej sú podpisy poručiťky, svedkyne, závetnej dedičky ako aj ďalšej osoby M. A., ktorá bola prítomná spočiatku podľa vyjadrenia žalobkyne ako svedok, neskôr po tom, ako to namietol žalovaný ako zúčastnená osoba pri spisovaní závetu. Dokonca sa na tejto prednej strane závetnej listiny nachádza vybodkovaný riadok tak, aby obyčajne osoba, ktorá listinu podpisovala vedela kam má umiestniť ten podpis. Aj napriek tejto skutočnosti, a to, že všetci svedkovia, poručiťka, závetná dedička a ďalšie zúčastnené osoby boli pri tomto vyhlásení poslednej vôle nebohej prítomní po tom, ako túto závetnú listinu podpísala poručiťka, závetná dedička, svedkyňa a zúčastnená osoba, a to aj napriek tomu, že na prvej strane bol dostatok priestoru pre podpis, túto listinu neopatrila D.. Č.Ý. podpisom ako svedok na tomto voľnom priestore prednej strany listiny, ale túto buď on, alebo niektorá iná osoba musela obrátiť a následne bez bližšie zrejmeho dôvodu mal ju podpísať ako svedok D.. Č.. Takýto postup pri podpisovaní preukazoval aj podľa názoru odvolacieho súdu skôr, že túto listinu tento svedok podpísal dodatočne a nešlo o súčasne prítomný podpis svedka Č. s druhým svedkom, poručiťkou, závetnou dedičkou a zúčastnenou osobou. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti výroku I. ako vecne správny potvrdil poukazujúc okrem vyššie uvedeného odôvodnenia aj na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, kedy v odvolacom konaní bola v celom rozsahu úspešná žalovaná a má tak nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni, ktorá v odvolacom konaní úspech nemala. O samotnej výške náhrady trov konania rozhodne v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Žalobkyňa proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odvolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietala v nesprávnom názore odvolacieho súdu, podľa ktorého bol predložený závet z 23.03.2015 neplatný. Uviedla, že svedkovia D.. Č., D.. O. a ona uviedli rovnakú svedeckú výpoveď o prítomnosti svedka D.. Č. pri vyhlasovaní poslednej vôle neb. F. A., resp. že bol od počiatku prítomný pri vyhlásení a podpisovaní poslednej vôle nebohej. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil predbežnú právnu otázku platnosti alografného závetu zo dňa 23.03.2015 podľa § 476b OZ a súčasnú aplikáciu § 476f OZ, a to otázku náležitosti formálneho usporiadania závetu, v súvislosti s umiestnením podpisov svedkov na závetnej listine a potreby opatrenia dňa, mesiaca a roka a podpisu poručiťky aj na zadnej strane závetu. Podľa dovolateľky v prípade závetnej listiny podľa § 476b OZ neprichádza do úvahy súčasná aplikácia ustanovenia § 476f OZ poukázaním na rozhodnutia 5 Cdo 177/2007 a 4 Cdo 153/2002, pričom § 476f OZ sa vzťahuje len na prípad zriadenia závetu podľa § 476c OZ, v zmysle ktorého závet zriaďuje osoba, ktorá nemôže čítať a písať, a práve preto sa vyžaduje aplikácia sprísnejšej formy alografného závetu. Dovolateľka poukázala na to, že z ustanovenia § 476 ods. 2 OZ je zrejmé, že v každom závete musí byť uvedený deň, mesiac, rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný. Z toho však nevyplýva zákonná povinnosť poručiťka týmito údajmi opatrovať každú stranu vyhotoveného závetu. Ďalej navrhla, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a taktiež si uplatňuje voči žalovanej náhradu trov konania a právneho zastúpenia dovolacieho konania.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je správny a žiadnym spôsobom nevybočuje z ustálenej rozhodovacej činnosti súdov vyšších súdnych autorít. Dovolateľka poukazovala na súdne rozhodnutia, ktoré nie je možné na danú vec aplikovať, nakoľko rozoberajú situáciu platnosti závetu v prípade, že dedič, resp. osoby jemu blízke pôsobili ako pisateľ závetu. Dané rozhodnutia nie je možné vzťahovať na prípad, kedy jedným zo svedkov (neb. M.

A.) je osobou blízkou dedičovi O. O. (matkou dovolateľky). Je teda rozdiel kto je pisateľom závetu, a kto je svedkom v zmysle ustanovenia § 476b OZ. Čo sa týka svedka D.. Č., z vykonaného dokazovania vyplýva, že tento nepôsobil ako svedok pri spisovaní závetu, ale bol tam len ako osoba, ktorá robila doprovod svojej manželke. Na záver žalovaná dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu zamietol a priznal náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

8. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné a podmienky prípustnosti dovolania, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

14. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

17. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

18. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétného rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky dovolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

19. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ.

20. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže ale najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa

týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

21. Žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že odvolací súd sa bez náležitého dokazovania pravosti závetu, ako aj nevysporiadania sa so všetkými namietanými skutočnosťami žalobkyňou, vrátane otázky účasti a riadneho podpísania závetu všetkými svedkami, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a vec nesprávne právne posúdil. V dovolacom konaní bolo preto potrebné posúdiť, či sa táto argumentácia žalobkyne týka skutkovej alebo právnej otázky.

22. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

23. V danom prípade dovolateľka napáda správnosť skutkového záveru odvolacieho súdu, že predložený závet zo dňa 23.03.2015 je platný. Argumentujú tým, že svedkovia D.. Č., D.. O. a dovolateľka podali rovnakú svedeckú výpoveď, že svedok D.. Č. bol od počiatku prítomný pri vyhlásení a podpísaní poslednej vôle nebohej. I keď je od takéhoto záveru súdov závislé vyriešenie právnej otázky, či je alografný závet platný, nič to nemení na tom, že v dovolaní takto nastolená otázka (či závet bol podpísaný svedkom D.. Č. riadne alebo až dodatočne ním alebo niekým iným) má skutkovú (nie právnu) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobkyne v zmysle tohto ustanovenia.

24. Čo sa týka súdnych rozhodnutí Najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 177/2007 a 4 Cdo 153/2002 (pričom dovolateľka tvrdila, že § 476f OZ sa vzťahuje len na prípad zriadenia závetu podľa § 476c OZ), dovolací súd uvádza, že uvedené nie je možné na dané konanie aplikovať, nakoľko spomenuté rozhodnutia sa venujú charakteristikám platnosti závetu v prípade, že dedič, resp. osoby jemu blízke pôsobili ako pisateľ závetu, t. j. nie ako svedok. Nie je možné zameniť, kto je v zmysle ustanovenia § 476b OZ pisateľom závetu, a kto je svedkom.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky pre úplnosť poukazuje na to, že zákon vylučuje, aby pri spísaní závetu podľa § 476b, 476c, 476d OZ pôsobili osoby, ktoré majú alebo by mohli mať osobný záujem na veci. Osobný záujem môže spočívať najmä v tom, aby závet obsahoval (neobsahoval) nejaké ustanovenie, prípadne, aby bol neplatný. Svedkovia závetu spolupôsobia pri vyhotovení alografného závetu (§ 476b OZ), sprísneného alografného závetu (§ 476c OZ) a závetu vo forme notárskej zápisnice (§ 476d ods. 1 OZ). Pisateľom je len ten, koho zákon za pisateľa označuje, t. j. pisateľ závetu podľa § 476c a § 476d ods. 3 a 4 OZ. Nie je ním osoba, ktorá vyhotovila alografný závet na základe pokynu poručiťľa podľa § 476b OZ. (pozri BAJÁNKOVÁ Jana. § 476f [Osoby vylúčené zo súčinnosti pri vyhotovovaní závetu]. In: Občiansky zákonník II. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 1808).

26. Najvyšší súd z týchto dôvodov dovolanie žalobkyne, prípustnosť ktorého nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§

262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.